

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/133/2001

OSZCZĘDNOŚCI I POWAŻNIEJSZE WYDATKI GOSPODARSTW DOMOWYCH PO UJAWNIENIU KRYZYSU FINANSÓW PUBLICZNYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2001

- Od trzech lat niemal nie zmienia się odsetek Polaków, którzy mają zgromadzone oszczędności (osobiste lub wspólne z innymi członkami gospodarstwa domowego). Obecnie prawie co piąty badany (19%) deklaruje posiadanie takich zasobów finansowych w postaci pieniędzy, lokat bankowych lub papierów wartościowych. Zdecydowana większość (81%) przyznaje jednak, że w ich gospodarstwach domowych nie ma oszczędności, w tym 7% twierdzi, że miesiąc przed badaniami mieli jeszcze jakieś zasoby finansowe, ale wszystko wydali.
- Od połowy sierpnia do połowy września co piąty badany (21%) powiększył stan swoich oszczędności, a ponad dwie piąte (46%) zachowało swoje rezerwy na poziomie sprzed miesiąca. Zmniejszyły się natomiast oszczędności w co trzecim gospodarstwie domowym (32%). Niemal identyczne deklaracje na ten temat odnotowaliśmy w maju 2000 roku, a także w badaniach przeprowadzonych w latach 1998 i 1999.
- W miesiącu poprzedzającym nasz sondaż w ponad jednej czwartej gospodarstw domowych (27%) dokonano poważniejszych zakupów, których wartość jednostkowa wynosiła minimum 200 zł. Jednak w zdecydowanej większości gospodarstw (73%) nie robiono w tym czasie tego rodzaju zakupów. Sytuacja taka - mimo widocznych wahań - utrzymuje się od trzech lat.
- Odnotowujemy silne zróżnicowania społeczne zarówno jeśli chodzi o oszczędności, jak i poważniejsze wydatki gospodarstw domowych. Utrzymują się one w całym monitorowanym okresie, tzn. od trzech lat.

W połowie września¹ zapytaliśmy ankietowanych o zgromadzone oszczędności i wydatki poniesione przez ich gospodarstwa domowe na poważniejsze zakupy w miesiącu poprzedzającym badanie. Problemy te nabrały szczególnego znaczenia w związku z nagłośnieniem przez media informacji o kryzysie finansów publicznych.

Z przeprowadzonych ostatnio badań opinii społecznej wynika, że zdecydowana większość obywateli obawiając się negatywnego wpływu „dziury budżetowej” na finanse i warunki życia rodzin planuje oszczędności w różnych dziedzinach życia². Interesowało nas, czy te obawy i deklarowane strategie zaradcze wpłynęły już na decyzje badanych dotyczące oszczędzania i większych wydatków.

OSZCZĘDNOŚCI

Od maja 2000 roku nie zmienił się odsetek Polaków, którzy mają zgromadzone oszczędności (osobiste lub wspólne z innymi członkami gospodarstwa domowego). Tak samo jak wówczas prawie co piąty badany (19%) deklaruje posiadanie zasobów finansowych w postaci pieniędzy, lokat bankowych lub papierów wartościowych. Zdecydowana większość dorosłych Polaków (81%) przyznaje jednak, że w ich gospodarstwach domowych nie ma żadnych oszczędności, w tym 7% twierdzi, że miesiąc przed badaniami mieli jeszcze jakieś zaoszczędzone pieniądze, ale już je wydali. Tak więc można sądzić, że spośród tych, którzy nie mieli oszczędności, mniej więcej tyle samo (7%) odłożyło jakieś pieniądze w miesiącu poprzedzającym sondaż. Należy podkreślić, że w tej dziedzinie od ponad trzech lat sytuacja jest wyjątkowo stabilna, a odnotowywane wahania nie wykazują prawidłowości.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (136) przeprowadzono w dniach 13-16 września 2001 roku na liczącej 1225 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. „Będziemy zaciskać pasa”, Rzeczpospolita z 4 września 2001 oraz komunikat CBOS „Opinie o »dziurze budżetowej«”, wrzesień 2001.

RYS. 1. CZY MA PAN(I) JAKIEŚ OSZCZĘDNOŚCI OSOBISTE LUB WSPÓLNE Z INNYMI CZŁONKAMI PANA(I) GOSPODARSTWA DOMOWEGO W FORMIE PIENIĘDZY LUB BONÓW, LOKAT BANKOWYCH, AKCJI LUB OBLIGACJI ITP.?

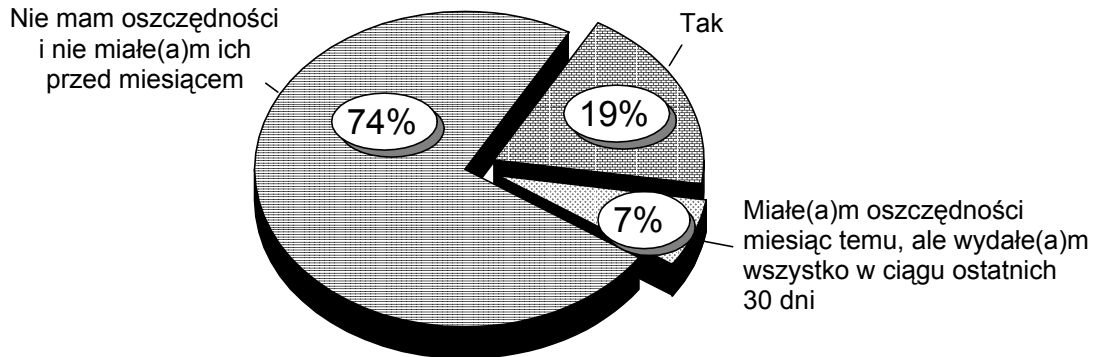

Tabela 1

Czy ma Pan(i) jakieś oszczędności osobiste lub wspólne z innymi członkami Pana(i) gospodarstwa domowego w formie pieniędzy lub bonów, lokat bankowych, akcji lub obligacji itp.?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	1998					1999	2000					2001
	VII	VIII	IX	X	XI	I	I	II	IV	V	IX	
	w procentach											
Tak	24	20	24	22	23	21	22	20	16	19	19	
Miał(a)m oszczędności miesiąc temu, ale wydałem(a)m wszystko w ciągu ostatnich 30 dni	-	8	7	6	6	6	5	6	6	6	7	
Nie mam oszczędności i nie miał(a)m ich przed miesiącem	76*	72	69	72	71	73	73	74	78	75	74	
* W lipcu '98 pytaliśmy tylko o posiadanie oszczędności lub ich brak.												

Posiadanie oszczędności wiąże się z kondycją finansową i materialną gospodarstw domowych respondentów. Wyraźnie powiązane jest też z ich poziomem wykształcenia i miejscem zamieszkania. Badani tym częściej deklarują, że mają oszczędności (osobiste lub wspólne z innymi członkami gospodarstwa domowego), im lepiej są wykształceni i sytuowani, bardziej zadowoleni ze swoich warunków materialnych, a także im większą miejscowość zamieszkują. O posiadanych rezerwach finansowych częściej też mówią ludzie młodzi, w wieku od 18 do 34 lat (w tym szczególnie uczniowie i studenci) niż badani w średnim i starszym wieku.

W grupach społeczno-demograficznych posiadanie rozmaitych zasobów finansowych najczęściej deklarowali przedstawiciele gospodarstw domowych znajdujących się w najlepszym położeniu społecznym i ekonomicznym: respondenci z wyższym wykształceniem (51%), reprezentujący kadrę kierowniczą i inteligencję (44%), a także osoby osiągające dochody powyżej 799 zł *per capita* w rodzinie (42%). Te dane można jednak również odczytać inaczej: nawet w grupach uprzywilejowanych co najmniej połowa badanych twierdzi, że ich gospodarstwa domowe nie dysponują obecnie żadnymi rezerwami finansowymi. Oczywiście mniej korzystna jest sytuacja osób znajdujących się w gorszym położeniu społeczno-ekonomicznym.

W połowie września posiadanie jakichkolwiek oszczędności najrzadziej deklarowali ankietowani osiągających dochody poniżej 275 zł *per capita* (6%), żyjący w złych warunkach materialnych (7%), mający wykształcenie podstawowe i zasadnicze zawodowe (po 8%), bezrobotni (8%), ale także aktywni zawodowo robotnicy niewykwalifikowani (6%) i rolnicy (8%) oraz renciści (10%).

Należy podkreślić, że tak silne zróżnicowania społeczne utrzymują się w całym monitorowanym okresie, tzn. od ponad trzech lat.

Badanych, którzy posiadają oszczędności osobiste lub wspólne z innymi członkami gospodarstwa domowego (N=234), zapytaliśmy, czy w ciągu miesiąca poprzedzającego sondaż ich rezerwy finansowe pozostały nienaruszone czy też zwiększyły się lub zmniejszyły. Okazuje się, że od połowy sierpnia co piąty ankietowany (21%) powiększył stan swoich oszczędności, a ponad dwie piąte (46%) zachowało swoje rezerwy na poziomie sprzed miesiąca. Natomiast co trzecia osoba z tej grupy (32%) uszczupliła oszczędności gospodarstw domowych. Widzimy więc, że spośród badanych, których poziom oszczędności się zmienił, więcej zmniejszyło swoje rezerwy finansowe w ostatnim miesiącu niż je powiększyło. Niemal identyczne deklaracje na ten temat odnotowaliśmy w maju 2000 roku, a także w badaniach przeprowadzonych w latach 1998 i 1999³.

³ Jedynie od stycznia do marca 2000 roku sytuacja była korzystniejsza - mniej więcej tyle samo osób deklarowało wzrost oszczędności, co spadek.

Wskazania respondentów posiadających oszczędności (N=234)

CBOS

RYS. 2. CZY W CIĄGU OSTATNICH 30 DNI OSZCZĘDNOŚCI TE ZWIĘKSZYŁY SIĘ CZY TEŻ ZMNIJSZYŁY?

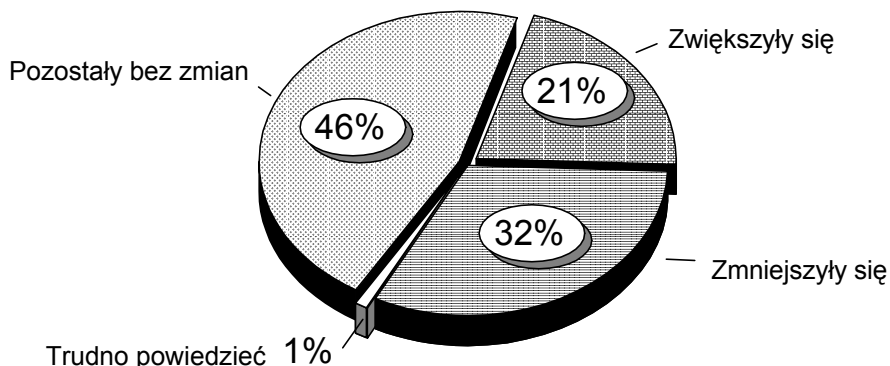

Tabela 2

Czy w ciągu ostatnich 30 dni oszczędności te zwiększyły się czy też zmniejszyły?	Wskazania respondentów posiadających oszczędności (według terminów badań)										
	1998					1999	2000				2001
	VII N=250	VIII N=219	IX N=268	X N=240	XI N=259	I N=238	I N=234	II N=224	IV N=183	V N=197	IX N=234
	w procentach										
Zwiększyły się	22	22	24	22	19	19	27	28	28	22	21
Pozostały bez zmian	46	43	47	47	47	47	45	41	44	44	46
Zmniejszyły się	32	35	29	30	32	33	27	29	25	34	32
Trudno powiedzieć	0	1	1	1	2	1	1	2	3	0	1

Posiadanie oszczędności i ich stabilność są jednym z ważnych wskaźników poziomu bezpieczeństwa materialnego gospodarstw domowych. Trzeba podkreślić, że w ostatnich trzech latach - mimo pewnych wahań - nic się w tej dziedzinie w sposób istotny nie zmieniło. Utrzymują się także bardzo silne zróżnicowania społeczne w tej sferze.

POWAŻNIEJSZE WYDATKI

Kolejne pytania dotyczyły wydatków, które respondenci lub członkowie ich gospodarstw domowych ponieśli na poważniejsze zakupy, a więc na kupno czegoś, co kosztowało minimum 200 zł. W okresie od połowy sierpnia do połowy września tego typu zakupów dokonano w ponad jednej czwartej gospodarstw domowych (27%).

W zdecydowanej większości gospodarstw (73%) nie kupiono jednak w tym czasie nic kosztownego. W porównaniu z pomiarem sprzed roku nie odnotowaliśmy zmian w tej dziedzinie; sytuacja taka - mimo widocznych wahań - utrzymuje się od trzech lat.

Tabela 3

Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 zł?																	
	Wskazania respondentów według terminów badań																
	1998					1999					2000						2001
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V	X	I	II	III	IV	V	VIII	IX
	w procentach																
Tak	28	28	31	34	26	28	21	22	29	27	31	22	20	23	22	31	29
Nie	72	72	69	66	74	72	79	78	71	73	69	78	80	77	78	69	71

Dokonywanie poważniejszych zakupów, podobnie jak posiadanie oszczędności, wiąże się przede wszystkim z kondycją finansową i materialną gospodarstw domowych, a także z poziomem wykształcenia respondentów. Im są lepiej sytuowani i wykształceni, a także bardziej zadowoleni ze swoich warunków materialnych, tym częściej deklarują, że w ich gospodarstwach domowych kupowano towary, których cena jednostkowa wynosiła co najmniej 200 zł. Wydatki tego rzędu częściej deklarują mieszkańcy wielkich i dużych miast niż mniejszych miejscowości. Częściej przyznają się do nich także ludzie młodzi, w wieku od

18 do 34 lat niż respondenci w średnim i starszym wieku. Spośród osób młodych szczególnie wyróżniają się uczniowie i studenci - w grupie uczącej się młodzieży ponad dwie piąte (45%) dokonało na przełomie sierpnia i września poważniejszych zakupów. Wydatki te wiążą się zapewne z początkiem roku szkolnego i akademickiego.

Dokonanie większych zakupów najczęściej deklarują badani z gospodarstw domowych znajdujących się w najlepszym położeniu społecznym i ekonomicznym: przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (52%), respondenci z wyższym wykształceniem (48%), osoby zadowolone ze swoich warunków materialnych (50%), osiągające dochody powyżej 799 zł na osobę w rodzinie (46%). Podobnie jak w przypadku oszczędności, również te dane można odczytać inaczej: nawet w grupach uprzywilejowanych mniej więcej co druga osoba twierdzi, że ich gospodarstwa domowe nie kupiły w omawianym okresie nic droższego. W mniej korzystnej sytuacji - co zrozumiałe - były jednak gospodarstwa domowe osób znajdujących się w gorszym położeniu społeczno-ekonomicznym.

Zakupów takich bardzo rzadko dokonywano w gospodarstwach domowych osób, które uzyskują dochody *per capita* poniżej 275 zł (10%), żyją w złych warunkach materialnych (15%), ukończyli tylko szkołę podstawową (17%), mają 65 lat i więcej (12%). Stosunkowo rzadko większe zakupy robili też renciści (16%), emeryci (18%), bezrobotni (14%), ale także aktywni zawodowo robotnicy niewykwalifikowani (17%).

Należy podkreślić, że opisane zróżnicowania społeczne utrzymują się w całym monitorowanym okresie, tzn. od lipca 1998 roku.

Od trzech lat stabilna pozostaje liczba gospodarstw domowych, których członkowie dokonują poważniejszych zakupów w danym miesiącu. Zmienia się jednak wysokość kwot wydatkowanych na ten cel, co widać również na przykładzie dwóch ostatnich pomiarów. Ankietowanym, w których gospodarstwach w ciągu trzydziestu dni poprzedzających badanie dokonano zakupu towarów o jednostkowej wartości minimum 200 zł (N=322), zadaliśmy pytanie o łączną wartość poniesionych wydatków.

Z uzyskanych deklaracji wynika, że obecnie - w porównaniu z wydatkami sprzed roku - znacznie mniej osób wydało najniższą kwotę, nieprzekraczającą 500 zł (spadek z 50% do 37%). Stabilna pozostała liczba badanych, których gospodarstwa przeznaczyły na takie wydatki sumę od 501 zł do 1000 zł, wzrosła natomiast liczba tych, których członkowie wydali powyżej 1000 zł (z 25% do 37%). Dane te świadczą o wzroście w ostatnim roku kwot wydatkowanych na zakup kosztownych rzeczy. Jakiego rzędu jest to wzrost, można oszacować po obliczeniu średnich sum zadeklarowanych przez respondentów.

Tabela 4

Ile łącznie wydano na tego typu zakupy w ciągu ostatnich 30 dni w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Wskazania respondentów, którzy dokonali poważniejszych zakupów														
	1998		1999					2000						2001	
	XI* N=375	XII N=285	I N=311	II* N=225	III* N=237	V N=304	X N=293	I N=318	II N=221	III N=272	IV N=254	V N=221	VIII N=311	IX N=306	IX N=322
	w procentach														
Do 500 zł	43	49	39	40	55	44	52	47	46	49	57	39	42	50	37
501-1000 zł	32	27	29	27	21	26	23	24	28	24	19	29	24	26	27
1001-2000	12	15	19	19	13	16	15	18	11	15	14	18	20	13	19
2001-4000	8	5	7	8	3	5	4	6	7	7	5	5	6	6	9
Pow. 4000	4	5	7	4	6	10	6	6	8	5	4	9	9	6	9

* Pominęto braki danych.

Średnia kwota wydatków na poważniejsze zakupy dokonane w okresie od połowy sierpnia do połowy września wyniosła 1950 zł i była o 466 zł, czyli o 31% wyższa niż we wrześniu 2000 roku. Ponieważ jednak wartość średnich miesięcznych kwot w roku 2000 wykazywała znaczne wahania, obliczyliśmy średnią za cały ten rok (1664 zł) i porównaliśmy ją ze średnią kwoty wydatkowanej ostatnio. Okazuje się, że średnie wydatki z okresu od połowy sierpnia do połowy września 2001 roku (1950 zł) były o 286 zł, czyli o 17% wyższe od średnich wydatków ponoszonych na takie zakupy w ubiegłym roku. Tak więc nawet po uwzględnieniu poziomu inflacji, która wyniosła w tym czasie około 6,3%, widać, że w ciągu ostatniego roku zwiększyły się wydatki Polaków na poważniejsze zakupy. Należy jednak pamiętać, że mowa tu o ludziach, którzy zdecydowali się na poważniejsze zakupy,

a przecież większość badanych pozostawała poza tym kręgiem. Analiza średnich kwot obliczona dla ogółu badanych potwierdza wzrost w ostatnim roku wydatków na poważniejsze zakupy⁴.

Tabela 5

	Średnie kwoty wydatkowane przez gospodarstwo domowe na poważniejsze zakupy														
	1998		1999					2000							2001
	XI	XII	I	II	III	V	X	I	II	III	IV	V	VIII	IX	IX
	w złotych														
W grupie osób, które dokonały zakupów	1228	1641	1641	1346	1615	1904	1570	1424	1929	1316	1252	1928	2317	1484	1950
Wśród ogółu badanych	409	421	446	272	352	539	414	421	391	261	286	416	702	421	512
	Maksymalne kwoty zadeklarowane w poszczególnych miesiącach (w tys. zł)														
	28	53	35	32	60	30	47	25	40	30	30	34	50	40	25

★

★

★

W badaniach przeprowadzonych w połowie września nie odnotowaliśmy jeszcze wpływu kryzysu finansów publicznych i związanych z nim obaw na decyzje obywateli dotyczące oszczędzania i poważniejszych wydatków. Nie wiemy jednak, czy w ostatnim okresie nie zaszły jakieś zmiany w codziennych oszczędnościach i drobniejszych wydatkach gospodarstw domowych, a więc w dziedzinach, które są szczególnie wrażliwe na zmiany koniunktury gospodarczej. Zagadnieniu temu poświęcimy uwagę w kolejnych sondażach.

Opracowała

Bogna WCIÓRKA

⁴ Wśród ogółu badanych średnia wydatków w okresie od połowy sierpnia do połowy września 2001 roku wynosiła 512 zł i była o 91 zł, a więc o 22% wyższa od średniej z września 2000 roku (421zł) oraz o 98 zł, czyli o 24% wyższa od średniej za rok 2000 (414 zł).

A N E K S

Tabela 1. Czy ma Pan(i) jakieś oszczędności osobiste lub wspólne z innymi członkami Pana(i) gospodarstwa domowego w formie pieniędzy lub bonów, lokat bankowych, akcji lub obligacji itp. ? 1 - Tak; 2 - Miałe(a)m oszczędności miesiąc temu, ale wydałem(a)m wszystko w ciągu ostatnich 30 dni; 3 - Nie mam oszczędności i nie miałe(a)m ich przed miesiącem

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	19	7	74	1225
Płeć				
Mężczyźni	20	7	73	585
Kobiety	18	7	74	640
Wiek				
18-24 lat	24	6	69	189
25-34	25	7	68	221
35-44	17	8	76	225
45-54	15	8	78	246
55-64	17	8	75	150
65 lat i więcej	17	6	75	194
Miejsce zamieszkania				
Wieś	12	6	82	443
Miasto do 20 tys.	15	8	79	154
20-100 tys.	17	9	73	240
101-500 tys.	30	6	63	249
501 tys. i więcej mieszk.	29	11	60	140
Wykształcenie				
Podstawowe	8	7	84	327
Zasadnicze zawodowe	8	7	85	382
Średnie	30	7	63	407
Wyższe	51	9	41	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	44	9	47	74
Prac.umysł.niż.szczebla	34	12	55	97
Pracownicy fiz.-umysł.	21	7	71	103
Robotnicy wykwalifikowani	17	8	75	122
Robotnicy niewykwalifik.	6	6	88	42
Rolnicy	8	12	80	71
Pracujący na własny rach.	29	9	62	39
Bierni zawodowo				
Renciści	10	6	84	148
Emeryci	19	8	73	218
Uczniowie i studenci	30	8	62	92
Bezrobotni	8	2	90	157
Gospodynie domowe i inni	15	6	79	61
Pracuje w:				
inst. państw. publicznej	27	10	63	184
społce właścicieli				
prywatnych i państwa	25	5	71	90
sekt. pryw. poza rolnict.	26	9	65	212
prywatnym gosp. rolnym	10	10	81	86
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	6	0	93	160
276-399	16	7	77	116
400-549	14	9	77	239
550-799	20	7	72	157
Powyżej 799 zł	42	12	46	214
Ocena własnych war. mater.				
Złe	7	3	90	467
Średnie	23	9	68	577
Dobre	39	12	49	182
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	6	68	68
Raz w tygodniu	19	7	74	633
1-2 razy w miesiącu	16	9	74	180
Kilka razy w roku	20	7	72	223
W ogóle nie uczestniczy	19	6	75	120
Poglądy polityczne				
Lewica	19	8	73	372
Centrum	19	4	76	337
Prawica	29	12	59	247
Trudno powiedzieć	10	5	85	269

Tabela 2. Czy w ciągu ostatnich 30 dni oszczędności te zwiększyły się czy zmniejszyły?
(%)

	Zwiększyły się	Pozostały bez zmian	Zmniejszyły się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	46	32	1	234
Płeć					
Mężczyźni	19	52	28	1	116
Kobiety	24	40	36	0	118
Wiek					
18-24 lat	28	54	18	0	46
25-34	33	43	24	0	55
35-44	18	38	45	0	38
45-54	5	43	51	0	36
55-64	10	47	39	4	25
65 lat i więcej	22	51	27	0	34
Miejsce zamieszkania					
Wieś	19	54	27	0	55
Miasto do 20 tys.	16	57	28	0	23
20-100 tys.	27	42	31	0	41
101-500 tys.	20	45	36	0	74
501 tys. i więcej mieszk.	25	36	37	3	41
Wykształcenie					
Podstawowe	18	55	23	4	27
Zasadnicze zawodowe	11	46	43	0	30
Średnie	23	47	30	0	121
Wyższe	26	39	35	0	55
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	35	41	24	0	33
Prac. umysł. niż. szczebla	16	46	38	0	33
Pracownicy fiz. - umysł.	16	68	16	0	22
Robotnicy wykwalifikowani	18	53	30	0	21
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	100	0	3
Rolnicy	19	24	57	0	6
Pracujący na własny rach.	0	63	37	0	12
Bierni zawodowo					
Renciści	6	57	30	8	14
Emeryci	21	43	36	0	41
Uczniowie i studenci	38	42	21	0	28
Bezrobotni	29	32	39	0	13
Gospodynie domowe i inni	17	27	56	0	9
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	25	39	36	0	50
społce właścicieli					
prywatnych i państwa	10	59	32	0	22
sekt. prywat. poza rolnict.	19	57	23	0	54
prywatnym gosp. rolnym	13	39	48	0	8
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	11	74	16	0	10
276-399	28	48	24	0	18
400-549	24	39	37	0	34
550-799	25	20	52	3	31
Powyżej 799 zł	16	51	33	0	90
Ocena własnych war. mater.					
Złe	15	46	36	3	31
Średnie	20	47	33	0	132
Dobre	27	43	30	0	71
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	17	51	32	0	16
Raz w tygodniu	24	40	36	1	119
1-2 razy w miesiącu	11	65	24	0	29
Kilka razy w roku	20	53	27	0	45
W ogóle nie uczestniczy	29	35	36	0	23
Poglądy polityczne					
Lewica	22	47	31	0	72
Centrum	15	48	37	0	65
Prawica	26	39	35	0	70
Trudno powiedzieć	22	55	18	4	26

Tabela 3. Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 nowych złotych?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	27	73	1225
Płeć			
Mężczyźni	28	72	585
Kobiety	27	73	640
Wiek			
18-24 lat	33	67	189
25-34	37	63	221
35-44	29	71	225
45-54	28	72	246
55-64	20	80	150
65 lat i więcej	12	88	194
Miejsce zamieszkania			
Wies	23	77	443
Miasto do 20 tys.	21	79	154
20-100 tys.	23	77	240
101-500 tys.	35	65	249
501 tys. i więcej mieszk.	39	61	140
Wykształcenie			
Podstawowe	17	83	327
Zasadnicze zawodowe	22	78	382
Średnie	35	65	407
Wysze	48	52	109
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	52	48	74
Prac.umysł.niz.szczebła	36	64	97
Pracownicy fiz.- umysł.	37	63	103
Robotnicy wykwalifikowani	31	69	122
Robotnicy niewykwalifik.	17	83	42
Rolnicy	30	70	71
Pracujący na własny rach.	39	61	39
Bierni zawodowo			
Renciści	16	84	148
Emeryci	18	82	218
Uczniowie i studenci	45	55	92
Bezrobotni	14	86	157
Gospodynie domowe i inni	22	78	61
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	33	67	184
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	44	56	99
sekt. pryw. poza rolnict.	36	64	212
prywatnym gosp. rolnym	27	73	86
Dochody na jedną osobę			
Do 275 zł	10	90	160
276-399	20	80	116
400-549	25	75	239
550-799	31	69	157
Powyżej 799 zł	46	54	214
Ocena własnych war. mater.			
Złe	15	85	467
Średnie	30	70	577
Dobre	50	50	182
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	27	73	68
Raz w tygodniu	27	73	633
1-2 razy w miesiącu	25	75	180
Kilka razy w roku	30	70	223
W ogóle nie uczestniczy	26	74	120
Poglądy polityczne			
Lewica	30	70	372
Centrum	25	75	337
Prawica	32	68	247
Trudno powiedzieć	21	79	269